

V Bruseli 2. 3. 2022
COM(2022) 91 final

2022/0069 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa stanovuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001, a zavádza sa dočasná ochrana

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Začatie uplatňovania smernice Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia Rady, ktorým sa stanovuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001, a zavádza sa dočasná ochrana v súlade s ustanoveniami tejto smernice

Po začatí ruskej vojenskej invázie na Ukrajinu 24. februára 2022 Európska rada vo svojich záveroch vydaných v ten istý deň čo najdôraznejšie odsúdila nevyprovokovanú a neopodstatnenú vojenskú agresiu Ruskej federácie (ďalej len „Rusko“) voči Ukrajine, pričom zdôraznila hrubé porušenie medzinárodného práva a zásad Charty OSN a riziko pre európsku a globálnu bezpečnosť a stabilitu. Európska rada žiadala, aby Rusko plne rešpektovalo územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny v rámci jeho medzinárodne uznaných hraníc, čo zahŕňa aj právo Ukrajiny zvoliť si vlastný osud. Hlavy štátov a predsedovia vlád členských štátov EÚ tiež potvrdili, že ruská vláda nesie plnú zodpovednosť za svoj akt agresie, ktorý spôsobuje ľudské utrpenie a straty na životoch, a že za svoje činy bude braná na zodpovednosť. Európska rada sa v solidarite s Ukrajinou dohodla na druhom balíku sankcií.

Európska rada v tejto súvislosti vyzvala, aby sa pokračilo v práci na pripravenosti na všetkých úrovniach, a vyzvala Komisiu, aby predložila krízové opatrenia.

Európska únia je priamo ovplyvnená vojnou na svojich vonkajších hraniciach, najmä vo forme rastúceho migračného tlaku vyplývajúceho z mnohých tisícov osôb hľadajúcich ochranu v členských štátoch EÚ. V priebehu niekoľkých dní k 1. marcu prišlo do Európskej únie cez Poľsko, Slovensko, Maďarsko a Rumunsko viac ako 650 000 vysídlených osôb. Očakáva sa, že sa tieto počty ešte zvýšia. OSN ohlásila výzvu OSN pre rýchlu humanitárnu pomoc v súvislosti s potrebami ochrany a pomoci na Ukrajine a regionálny plán reakcie na situáciu na Ukrajine, v ktorom sa uvádzajú podrobnosti o počte ľudí v núdzi a osôb, na ktoré sa má pomoc zamerať.

Ukrajina je bezvízová krajina¹ pre vstup do EÚ. Držitelia ukrajinských biometrických pasov sú preto pri cestovaní do EÚ oslobodení od vízovej povinnosti. Na základe skúseností po protiprávnej anexii Krymskej autonómnej republiky a mesta Sevastopol zo strany Ruska a po vojne na východnej Ukrajine sa očakáva, že polovica ukrajinských utečencov prichádzajúcich do Európskej únie, ktorí využívajú bezvízový styk, sa pripojí k rodinným príslušníkom alebo si bude hľadať zamestnanie v Európskej únii, zatiaľ čo druhá polovica môže požiadať o medzinárodnú ochranu. V závislosti od vývoja konfliktu je pravdepodobné, že EÚ bude hostiteľským územím značného počtu osôb. Odhady naznačujú možný počet od 2,5 milióna do 6,5 milióna osôb vysídlených v dôsledku ozbrojeného konfliktu, z ktorých 1,2 až 3,2 milióna môže požiadať o medzinárodnú ochranu. Vysoký komisár Organizácie Spojených

¹ Nariadenie (EÚ) 2018/1806, v ktorom sa uvádza zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov (príloha I k nariadeniu), a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti, pokiaľ ide o pobyty, ktorých dĺžka nepresahuje 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia (príloha II k nariadeniu). Oslobodenie od vízovej povinnosti sa vzťahuje len na držiteľov biometrických pasov vydaných Ukrajinou v súlade s normami Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ICAO).

národov pre utečencov odhaduje, že podľa najhoršieho možného scenára môžu z Ukrajiny utiecť až štyri milióny ľudí.

Tieto čísla, závažnosť vojny a jej blízkosť k vonkajším hraniciam EÚ nasvedčujú tomu, že Európska únia sa pravdepodobne ocitne v situácii charakterizovanej hromadným prílevom ukrajinských utečencov a iných štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátnej príslušnosti s oprávneným pobytom na Ukrajine v čase konfliktu, ktorí sú nútení opustiť Ukrajinu z dôvodu ruskej invázie.

S cieľom reagovať na túto situáciu Komisia predkladá návrh vykonávacieho rozhodnutia Rady, ktorým sa Rade umožňuje stanoviť skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených ukrajinských utečencov a iných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v čase konfliktu oprávnene zdržiavajú na Ukrajine, na základe smernice 2001/55/ES o dočasnej ochrane z 20. júla 2001².

Táto smernica bola prijatá po konflikte v bývalej Juhoslávii, keď Európa po prvýkrát od druhej svetovej vojny čelila hromadnému vysídľovaniu ľudí v celej Európe v dôsledku konfliktu v Európe. Bola osobitne koncipovaná tak, aby podporovala rovnováhu úsilia o spoločné riadenie vysídľovania v rámci Európy tým, že poskytne okamžitú ochranu osobám, ktoré utekajú pred vojnou, čím sa zabráni preťaženiu azylových systémov členských štátov. Ustanovenia zahrnuté do smernice o dočasnej ochrane a vykonávacie vnútroštátne opatrenia by mali členským štátom umožniť riadiť toky vysídlených utečencov z Ukrajiny, kontrolovaným a účinným spôsobom pri plnom dodržiavaní základných práv a medzinárodných záväzkov.

Cieľom tohto návrhu je začať uplatňovanie smernice o dočasnej ochrane s uvedením hlavných prvkov v súlade s článkom 5 smernice vrátane opisu osobitných skupín osôb, na ktoré by sa dočasná ochrana mala vzťahovať, a dátumu, ku ktorému dočasná ochrana nadobudne účinnosť. Vykonávacie rozhodnutie Rady po jeho prijatí vyžaduje, aby členské štáty uplatňovali opatrenia, ktoré prijali na transpozíciu a vykonávanie smernice o dočasnej ochrane, a splnili tak svoje povinnosti voči osobám požívajúcim dočasnú ochranu stanovené v kapitole III smernice.

Návrhom sa zavádza dočasná ochrana pre tri kategórie osôb:

- ukrajinskí štátni príslušníci s pobytom na Ukrajine, ktorí sú od 24. februára 2022 vysídlení po vojenskej invázii ruských ozbrojených síl k uvedenému dátumu,
- štátni príslušníci tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti s oprávneným pobytom na Ukrajine, ktorí sú od 24. februára 2022 vysídlení po vojenskej invázii ruských ozbrojených síl k uvedenému dátumu a ktorí sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok z dôvodu situácie prevládajúcej v tejto krajine. Mohli by sem patriť osoby, ktoré v čase udalostí vedúcich k hromadnému prílevu požívajú na Ukrajine postavenie utečenca alebo rovnocennú ochranu, alebo osôb, ktoré boli žiadateľmi o azyl. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa v čase udalostí vedúcich k hromadnému prílevu oprávnene dlhodobo zdržiavali na Ukrajine, by mali požívať dočasnú ochranu bez ohľadu na to, či by sa mohli vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok a
- rodinní príslušníci uvedených dvoch kategórií osôb, pokiaľ rodina existovala na Ukrajine už v čase okolností týkajúcich sa hromadného prílevu, bez ohľadu na to, či

² Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12.

by sa rodinný príslušník mohol vrátiť do svojej krajiny pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok. V súlade so smernicou Rady 2001/55 sa rodinní príslušníci považujú za manželov uvedených dvoch kategórií osôb alebo ich nezosobášených partnerov v stálom zväzku, ak právne predpisy alebo prax dotknutého členského štátu zaobchádza s nezosobášenými pármami spôsobom porovnateľným s manželskými pármami podľa jeho práva týkajúceho sa cudzincov, nepľnoleté slobodné deti z uvedených dvoch kategórií osôb alebo ich manžela či manželky bez ohľadu na to, či sa narodili v manželskom zväzku alebo mimo neho alebo boli osvojené, ďalší blízki príbuzní, ktorí žili spolu ako súčasť rodinnej jednotky v čase okolností týkajúcich sa hromadného prírlevu a ktorí boli úplne alebo prevažne závislí od uvedených dvoch kategórií osôb.

Dočasná ochrana je v súčasnej situácii vhodným nástrojom. Vzhľadom na mimoriadnu a výnimočnú povahu vojenskej invázie Ruska na Ukrajinu a rozsah hromadného prírlevu by dočasná ochrana mala rýchlo umožniť vysídleným osobám využívať harmonizované práva v celej Únii, ktoré poskytujú primeranú úroveň ochrany vrátane povolenia na pobyt, možnosti vykonávať zamestnanecké alebo samostatne zárobkové činnosti, prístup k vhodnému ubytovaniu, potrebnú sociálnu pomoc, lekársku alebo inú pomoc a existenčné prostriedky. V prípade nepľnoletých bez sprievodu by im dočasná ochrana mala ďalej umožniť požívať zákonné opatrovníctvo. Prístup k vzdelávaniu by mali mať aj osoby mladšie ako 18 rokov.

Zavedenie dočasnej ochrany by bolo prínosom aj pre členské štáty, ktorých sa hromadný prírlev týka, keďže práva spojené s dočasnou ochranou by mali obmedziť potrebu týchto vysídlených osôb okamžite požiadať o medzinárodnú ochranu a preťažiť azylové systémy členských štátov, a to znížením formalít na minimum z dôvodu naliehavosti situácie. Opatrenia zahrnuté do smernice o dočasnej ochrane a vykonávacie vnútroštátne opatrenia by preto členským štátom umožnili riadiť prírlev vysídlených osôb kontrolovaným a účinným spôsobom pri plnom rešpektovaní základných práv a medzinárodných záväzkov.

Dočasná ochrana by umožnila členským štátom, aby boli pripravené čeliť súčasnému a hroziacemu prírlevu vysídlených osôb z Ukrajiny, ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu. Členským štátom by to tiež umožnilo venovať svoju pozornosť tým ukrajinským utečencom, ktorí po uplynutí 90 dní legálneho pobytu v Únii využívajú bezvízový styk, budú hľadať inú formu štatútu. Na základe skúseností z roku 2014 možno očakávať, že mnohí začnú žiadať o medzinárodnú ochranu ako svoju jedinú alternatívu. Tento návrh preto reaguje aj na výzvu Európskej rady pracovať na pripravenosti a pohotovosti a je súčasťou reakcie Únie na migračný tlak vyplývajúci z vojenského vstupu Ruska na Ukrajinu.

V neposlednom rade ustanovenia nástroja smernice o dočasnej ochrane podporujú rovnováhu úsilia medzi členskými štátmi, ktoré znášajú dôsledky prijatia vysídlených osôb z Ukrajiny. Ukrajinskí štátni príslušníci ako cestujúci bez víz sa budú môcť po prijatí na územie EÚ voľne pohybovať, čo im umožní pripojiť sa k svojej rodine a priateľom naprieč významnými diaspórami, ktoré v súčasnosti existujú v celej Európskej únii, čím sa uľahčí rovnováha úsilia medzi členskými štátmi. Únii a jej členským štátom by to pomohlo zabezpečiť účinné a kontrolované riadenie toku vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci Európskej únie v čase hromadných prírchodov.

Vykonávacie rozhodnutie Rady umožní EÚ koordinovať a pozorne monitorovať prijímaciu kapacitu v členských štátoch s cieľom prijať opatrenia a v prípade potreby poskytnúť dodatočnú podporu. V smernici sa vyžaduje, aby členské štáty v spolupráci s Komisiou spolupracovali a vymieňali si informácie s cieľom uľahčiť poskytovanie dočasnej ochrany. Možno to dosiahnuť prostredníctvom „Platformy Solidarity“, v rámci ktorej si členské štáty

vymieňajú informácie o svojich prijímacích kapacitách a počte osôb pod dočasnou ochranou na svojom území. Na tento účel stavia návrh Komisiu do úlohy koordinátora. V posledných rokoch sa okrem toho zriadili rôzne ďalšie platformy na účely zaistenia spolupráce medzi členskými štátmi. Spomedzi týchto platforiem návrh zahŕňa využívanie siete pripravenosti a krízového riadenia v oblasti migrácie [v súlade s odporúčaním Komisie (EÚ) 2020/1366 z 23. septembra 2020 o mechanizme EÚ pre pripravenosť a riadenie kríz súvisiacich s migráciou] ako najvhodnejšieho fóra pre administratívnu spoluprácu stanovenú v smernici 2001/55/ES.

V rokoch od prijatia smernice bolo zriadených alebo rozšírených niekoľko agentúr EÚ. Z tohto dôvodu návrh konkrétne zahŕňa potrebu, aby Komisia spolupracovala s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Agentúrou Európskej únie pre azyl a Agentúrou Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) s cieľom neustále monitorovať a prehodnocovať situáciu.

V súlade so smernicou 2001/55/ES je trvanie dočasnej ochrany jeden rok a pokiaľ sa neukončí inak, môže sa automaticky predĺžiť o šesť mesačných období najviac o jeden rok. Komisia môže v rámci svojej monitorovacej úlohy a v súlade s článkom 6 smernice 2001/55/ES kedykoľvek navrhnúť Rade, aby ukončila dočasnú ochranu na základe skutočnosti, že situácia na Ukrajine umožňuje bezpečný a stabilný návrat osôb, ktorým sa poskytla dočasná ochrana. Komisia môže tiež navrhnúť Rade, aby predĺžila dočasnú ochranu, ak sa počiatočné obdobie nepovažuje za dostatočné na to, aby umožnilo členským štátom účinne riadiť situáciu, alebo ak situácia stále neumožňuje osobám požívajúcim dočasnú ochranu bezpečný návrat na Ukrajinu.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Tento návrh je plne v súlade s *acquis* EÚ v oblasti azylu, keďže smernica o dočasnej ochrane je neoddeliteľnou súčasťou spoločného európskeho azylového systému a predpokladá sa, že bude čeliť mimoriadnej situácii hromadného prílevu vysídlených osôb, ako je to v súčasnosti v dôsledku invázie Ruskej federácie na Ukrajinu. Je tiež plne v súlade s cieľom Európskej únie vytvoriť priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti otvorený pre tých, ktorí sú okolnosťami donútení oprávnené hľadať medzinárodnú ochranu v Únii.

Prvky návrhu sú takisto v súlade s paktom o migrácii a azyle zo septembra 2020 a sprievodnými legislatívnymi návrhmi. V rámci paktu Komisia navrhla zrušiť smernicu o dočasnej ochrane a nahradiť ju ďalej doplneným nariadením, ktorým sa zachová koncepcia statusu dočasnej ochrany, ale všeobecnejšie sa budú riešiť krízové situácie a prípady vyššej moci v oblasti migrácie a azylu, čím sa zabezpečí, aby nové európske nástroje fungovali jednotne v rámci nového komplexného prístupu navrhnutého v pakte. Keďže sa však o príslušných legislatívnych návrhoch v súčasnosti rokuje a ich prijatie nenastane okamžite, nariadenie, ktorým sa rieši kríza a vyššia moc, nemôže slúžiť ako reakcia na bezprostredné výzvy ukrajinskej krízy. Smernica o dočasnej ochrane je súčasne platné *acquis*, ktoré ponúka príslušný nástroj na účinné a primerané riešenie situácie.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Tento návrh je plne v súlade s potrebou zachovať silné vonkajšie hranice tým, že sa členským štátom umožní riadne spracúvať potenciálne žiadosti o medzinárodnú ochranu bez toho, aby zasiahli ich azylové systémy v prípade hromadného prílevu vysídlených ukrajinských utečencov, čím sa zabráni problémom na hraničných priechodoch na východných vonkajších hraniciach Európskej únie. Zároveň je v súlade s vonkajšou činnosťou Únie, ako sú sankcie

EÚ a iné reštriktívne opatrenia, a mal by sa používať súbežne s ňou. Tento návrh je súčasťou komplexného súboru opatrení EÚ v reakcii na vstup Ruska na Ukrajinu.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Právnym základom tohto návrhu je smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov, a najmä jej článok 5.

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Hlava V ZFEÚ pod názvom Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti prenáša určité právomoci v týchto záležitostiach na Európsku úniu. Tieto právomoci sa musia vykonávať v súlade s článkom 5 Zmluvy o Európskej únii, teda len vtedy a do tej miery, pokiaľ ciele zamýšľané touto činnosťou nemôžu uspokojivo dosiahnuť členské štáty, ale z dôvodov rozsahu alebo účinkov navrhovanej činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Európskej únie.

Situácia, v ktorej je riadne fungovanie azylových systémov členských štátov ohrozené hromadným prílevom vysídlených osôb z krajiny susediacej s Európskou úniou, ktoré utiekli z oblastí ozbrojeného konfliktu, by sa mala považovať za situáciu, ktorá má vplyv na EÚ ako celok, a preto si vyžaduje riešenia a podporu EÚ. Je potrebné, aby všetky členské štáty rýchlo reagovali a zmobilizovali podporu s cieľom účinne reagovať na takýto prílev a zabezpečiť rovnaké normy a harmonizované práva v celej Únii.

Dosiahnutie týchto cieľov si vyžaduje opatrenia na úrovni EÚ, keďže sú zo svojej povahy cezhraničné. Je zrejmé, že opatreniami, ktoré prijímajú jednotlivé členské štáty, nemožno uspokojivo naplniť potrebu spoločného prístupu EÚ k spoločnému problému.

Takýto spoločný prístup nie je možné uspokojivo dosiahnuť jednotlivo na úrovni členských štátov, vzhľadom na rozsah a účinky navrhovaného vykonávacieho rozhodnutia Rady ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie. Únia preto musí konať a môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii.

• Proporcionalita

V súlade so zásadou proporcionality podľa článku 5 ods. 4 Zmluvy o Európskej únii sa v tomto navrhovanom vykonávacom rozhodnutí Rady uvádza osobitná skupina osôb, na ktorú sa vzťahuje, dátum nadobudnutia účinnosti dočasnej ochrany a odhad rozsahu, pokiaľ ide o vysídlené osoby.

Všetky prvky navrhovaných opatrení na riešenie špecifickej situácie hromadného prílevu vysídlených ukrajinských utečencov do Európskej únie sú jasne stanovené v smernici o dočasnej ochrane a obmedzujú sa na to, čo je nevyhnutné na zabezpečenie riadnej a účinnej koordinácie zo strany členských štátov a zároveň zaistenie rovnakých podmienok, pokiaľ ide o práva a záruky pre dotknuté osoby. V súlade s požiadavkami smernice o dočasnej ochrane je trvanie týchto opatrení takisto časovo obmedzené a potrebné na to, aby dotknuté členské štáty mohli na východných vonkajších hraniciach Európskej únie riešiť situáciu, ktorá ohrozuje bezpečnosť a stabilitu Európskej únie. Smernica umožňuje členským štátom uplatňovať priaznivejšie ustanovenia.

- **Výber nástroja**

V článku 5 smernice Rady 2001/55/ES sa vyžaduje, aby vykonávacie rozhodnutie Rady stanovilo skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb a zaviedlo dočasnú ochranu vysídlených osôb.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Tvorba politik založená na faktoch**

Návrh bol vzhľadom na súčasnú situáciu vypracovaný ako naliehavý. Návrh obsahuje ustanovenia o spolupráci medzi Komisiou, členskými štátmi a agentúrami EÚ, ako aj o povinnosti členských štátov nahlasovať príslušné údaje a štatistiky prostredníctvom siete EÚ pre pripravenosť a krízové riadenie v oblasti migrácie. Dôkazy o potenciálnom rozsahu pohybov sú založené na najnovších údajoch zdieľaných v rámci siete EÚ pre pripravenosť a krízové riadenie v oblasti migrácie a na scenároch, ktoré vychádzajú zo scenárov agentúr OSN pre vnútorne vysídlené osoby, získaných informácií o pohyboch (v prípade žiadateľov o azyl aj legálnej migrácie), ku ktorých došlo po roku 2014, ako aj o veľkosti a zložení (ruského a neruského) obyvateľstva dotknutých regiónov v rôznych scenároch. Bolo vypracovaných päť počiatočných scenárov v závislosti od intenzity ruského zásahu na Ukrajinu.

Scenár D predpokladá vojenskú inváziu vo veľkej časti Ukrajiny vrátane troch najväčších miest: Kyjev, Charkov a Odesa, ako sa to práve deje. Scenár E predpokladá dramatický nárast nepriateľských aktov a inváziu v celej krajine. Na základe týchto scenárov možno očakávať, že do Európskej únie vstúpi 2,5 až 6,5 milióna vysídlených osôb. Vysoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov odhaduje, že podľa najhoršieho možného scenára môžu z Ukrajiny utiecť až štyri milióny ľudí.

Vzhľadom na trendy zaznamenané v súvislosti s povoleniami na pobyt a žiadosťami o medzinárodnú ochranu po udalostiach v roku 2014 je pravdepodobné, že približne polovica vysídlených osôb sa vstrebe do veľkých existujúcich sietí diaspór v celej EÚ a využije možnosti legálnej migrácie, a to hlavne, hoci nie výlučne, v „tradičných“ cieľových krajinách (Poľsko, Česká republika, Nemecko, Taliansko a Španielsko), a to bez toho, aby vyvinula tlak na prijímaciu kapacitu týchto krajín. Druhá polovica, teda 1,2 až 3,5 milióna osôb asi požiada o medzinárodnú ochranu v období dvoch rokov.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami, získavanie a využívanie expertízy**

Keď sa začala zreteľne črtiť možnosť ruského vojenského zásahu na Ukrajinu, Komisia prostredníctvom siete pre pripravenosť a krízové riadenie v oblasti migrácie zaktivovala pravidelný monitorovací mechanizmus s cieľom viesť s členskými štátmi, Európskou službou pre vonkajšiu činnosť a príslušnými agentúrami EÚ konzultácie, a takisto si vymieňať údaje, informácie a poznatky, ktoré sú predmetom pravidelných správ. Komisia sa poradila aj s Vysokým komisárom Organizácie Spojených národov pre utečencov, ktorý situáciu vyhodnocuje a poskytol relevantné informácie. Vysoký komisár uvítal podporu, ktorú mnohé členské štáty vyjadrili na aktiváciu smernice 2001/55/ES, ktorá umožňuje okamžité a dočasné útočisko v Únii a uľahčuje prevzatie spoločnej zodpovednosti za ľudí utekajúcich z Ukrajiny medzi európskymi štátmi.

- **Základné práva**

Tento návrh rešpektuje základné práva a dodržiava zásady, ktoré sú uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie, ako aj záväzky vyplývajúce z medzinárodného práva vrátane Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 o právnom postavení utečencov v znení Newyorského protokolu z 31. januára 1967.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Možný vplyv na rozpočet nie je možné vopred odhadnúť vzhľadom na povahu tohto návrhu. Zahrnie sa do rozpočtu existujúcich nástrojov financovania EÚ na roky 2014 – 2020 a 2021 – 2027 v oblasti migrácie, azylu a riadenia hraníc. Komisia preskúma možnosti plného využitia financovania z fondov pre oblasť vnútorných záležitostí. Vo výnimočnom prípade, ak sa situácia ešte viac zhorší, by sa mohli prerozdeliť disponibilné prostriedky v rámci VFR na roky 2021 – 2027. V prípade, že vzniknú ďalšie mimoriadne potreby, mohli by sa aktivovať mechanizmy flexibility v rámci VFR na roky 2021 – 2027.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Článkom 1 sa stanovuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb, ktoré museli opustiť Ukrajinu v dôsledku ozbrojeného konfliktu, do Únie.

V *článku 2* sa opisujú skupiny osôb, na ktoré by sa dočasná ochrana vzťahovala. Daným ustanovením sa zavádza dočasná ochrana ukrajinských štátnych príslušníkov s pobytom na Ukrajine, ktorí boli od 24. februára 2022 vysídlení v dôsledku vojenskej invázie ruských ozbrojených síl v ten deň. S cieľom rešpektovať ducha smernice 2001/55/ES sa článkom 2 zavádza aj dočasná ochrana štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti s oprávneným pobytom na Ukrajine, ktoré boli vysídlené od 24. februára 2022 a ktoré sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok z dôvodu situácie prevládajúcej v danej krajine. Mohli by sem patriť osoby, ktoré v čase udalostí vedúcich k hromadnému prílevu požívajú na Ukrajine postavenie utečenca alebo rovnocennú ochranu, alebo osôb, ktoré sú žiadateľmi o azyl. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí mali na Ukrajine oprávnený dlhodobý pobyt v čase udalostí vedúcich k hromadnému prílevu, by mali požívať dočasnú ochranu bez ohľadu na to, či by sa mohli vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok.

Keďže je tiež dôležité zachovať celistvosť rodín a zabrániť tomu, aby jednotliví členovia tej istej rodiny požívali rozdielne postavenie, článkom 2 sa zavádza dočasná ochrana aj pre rodinných príslušníkov, ak rodiny existovali na Ukrajine už v čase okolností hromadného prílevu, a to bez ohľadu na to, či by sa rodinný príslušník mohol vrátiť do svojej krajiny pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok. Člen rodiny sa považuje za manžela alebo manželku osoby požívajúcej dočasnú ochranu alebo za jej druhu či družku žijúcu s ňou v stálom vzťahu, keď právny poriadok alebo prax dotknutého členského štátu pristupuje podľa jeho zákona o cudzincoch k nezosobašeným párom obdobným spôsobom ako k manželským párom; neplnoleté slobodné deti osoby požívajúcej dočasnú ochranu alebo deti manžela alebo manželky takejto osoby bez rozdielu, či sú manželské, nemanželské alebo adoptované, a ďalších blízkych príbuzných, ktorí žili spoločne ako súčasť rodiny v čase okolností hromadného prílevu, a ktorí boli v tom čase úplne alebo čiastočne závislí od osoby požívajúcej dočasnú ochranu.

Článkom 3 sa stanovuje, že ako hlavná platforma na zaistenie administratívnej spolupráce na účely článku 27 smernice Rady 2001/55/ES sa bude používať sieť pre pripravenosť a krízové

riadenie v oblasti migrácie. Uvedeným článkom sa takisto stanovuje, že členské štáty by mali prispievať aj k spoločnej situačnej informovanosti Únie tým, že vtedy, keď je to dôležité, sa budú deliť o relevantné informácie prostredníctvom integrovanej politickej reakcie na krízu a v konzultáciách s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť. Ustanovením sa takisto predpisuje, že Komisia bude plniť úlohu koordinátora pri zabezpečovaní spolupráce a výmeny informácií medzi členskými štátmi, a to najmä v súvislosti s monitorovaním prijímacích kapacít v každom členskom štáte a identifikáciou potreby ďalšej podpory. Na tento účel Komisia v spolupráci s členskými štátmi, Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Agentúrou Európskej únie pre azyl a Agentúrou Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) bude situáciu neustále monitorovať a prehodnocovať. Okrem toho by tieto agentúry EÚ mali členským štátom prinášať podporu.

Článkom 4 sa vzhľadom na výnimočnú a naliehavú situáciu stanovuje, že vykonávacie rozhodnutie Rady nadobudne účinnosť dňom jeho uverejnenia.

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa stanovuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001, a zavádza sa dočasná ochrana

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na smernicu Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov³, a najmä na jej článok 5,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Ruské ozbrojené sily začali 24. februára 2022 na viacerých miestach rozsiahlu inváziu na Ukrajinu z Ruskej federácie, Bieloruska a častí Ukrajiny, ktoré nie sú pod kontrolou vlády.
- (2) V dôsledku toho sa teraz podstatné časti ukrajinského územia stali oblasťami ozbrojeného konfliktu, z ktorých utiekli tisícky ľudí.
- (3) Po tejto invázii Európska rada vo svojich záveroch z 24. februára 2022 čo najdôraznejšie odsúdila nevyprovokovanú a neodôvodnenú vojenskú agresiu Ruska voči Ukrajine, ktorá predstavuje hrubé porušenie medzinárodného práva a zásad Charty OSN a ktorá oslabuje európsku a globálnu bezpečnosť a stabilitu. Európska rada žiadala, aby Rusko plne rešpektovalo územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny v rámci jeho medzinárodne uznaných hraníc, čo zahŕňa aj právo Ukrajiny zvoliť si vlastný osud. Európska rada tiež potvrdila, že ruská vláda nesie plnú zodpovednosť za svoj akt agresie, ktorým spôsobuje ľudské utrpenie a straty na životoch, a že za svoje konanie bude niesť zodpovednosť. V rámci solidarity s Ukrajinou sa Európska rada dohodla na druhom balíku sankcií, vyzvala, aby sa pokročilo v práci v oblasti pohotovosti na všetkých úrovniach a vyzvala Komisiu, aby predložila krízové opatrenia.
- (4) Únia preukázala a naďalej bude preukazovať, že rozhodne podporuje Ukrajinu a jej občanov, ktorí čelia bezprecedentnému aktu agresie zo strany Ruskej federácie. Tento návrh je súčasťou odpovede Únie na migračný tlak, ktorý spôsobila ruská vojenská invázia na Ukrajinu.
- (5) Konflikt už má pre Úniu dôsledky vrátane toho, že je pravdepodobné, že na jej východných hraniciach dôjde počas rozvíjania sa konfliktu k vysokému migračnému tlaku. K 1. marcu prišlo do Európskej únie cez Poľsko, Slovensko, Maďarsko

³ Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12.

a Rumunsko viac ako 650 000 vysídlených osôb. Očakáva sa, že sa tieto počty ešte zvýšia.

- (6) Ukrajina sa nachádza na zozname v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 2018/1806⁴ a štátni príslušníci Ukrajiny sú oslobodení od povinnosti mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov v prípade pobytu nepresahujúceho 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia. Na základe skúseností po protiprávnej anexii *Krymskej* autonómnej republiky a mesta Sevastopol Ruskom v roku 2014 a vojny na východnej Ukrajine sa očakáva, že polovica Ukrajincov prichádzajúcich do Únie, ktorí využívajú bezvízový styk na krátkodobý pobyt, sa pripojí k rodinným príslušníkom alebo si v Únii bude hľadať zamestnanie, zatiaľ čo druhá polovica požiada o medzinárodnú ochranu. V závislosti od vývoja konfliktu bude musieť Únia podľa súčasných odhadov pravdepodobne zvládnuť v dôsledku ozbrojeného konfliktu veľmi vysoký počet vysídlených osôb, potenciálne od 2,5 milióna do 6,5 milióna, pričom sa predpokladá, že 1,2 až 3,2 milióna z nich sa bude uchádzať o medzinárodnú ochranu. Vysoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov podľa najhoršieho možného scenára odhaduje, že z Ukrajiny môžu potenciálne utiecť až štyri milióny ľudí.
- (7) Z týchto údajov vyplýva, že Únia bude pravdepodobne postavená pred situáciu charakterizovanú hromadným prílevom vysídlených osôb z Ukrajiny, ktoré sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu z dôvodu ruskej vojenskej agresie, pričom vzhľadom na rozsah prílevu existuje aj zrejmé riziko toho, že azylové systémy členských štátov nebudú schopné spracovať príchody bez toho, aby to malo nepriaznivé účinky na ich efektívne fungovanie, záujmy dotknutých osôb a ďalších osôb žiadajúcich o ochranu.
- (8) OSN vyhlásila naliehavú humanitárnu výzvu OSN v súvislosti s potrebami v oblasti ochrany a pomoci na Ukrajine a regionálny plán pre utečencov týkajúci sa Ukrajiny, v ktorom sa uvádzajú podrobné údaje o počtoch ľudí v núdzi a tých, na ktorých sa má pomoc zamerať.
- (9) Vysoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov uvítal podporu, ktorú mnohé členské štáty vyjadrili na aktiváciu smernice 2001/55/ES, ktorá umožňuje okamžité a dočasné útočisko v Únii a uľahčuje prevzatie spoločnej zodpovednosti za ľudí utekajúcich z Ukrajiny medzi európskymi štátmi.
- (10) S cieľom reagovať na túto situáciu by sa mala stanoviť skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb v zmysle smernice 2001/55/ES, a zaviesť dočasná ochrana dotknutých vysídlených osôb.
- (11) Cieľom tohto vykonávajúceho rozhodnutia je zaviesť dočasnú ochranu ukrajinských štátnych príslušníkov s pobytom na Ukrajine, ktorí boli od 24. februára 2022 vysídlení v dôsledku vojenskej invázie ruských ozbrojených síl v ten deň. S cieľom rešpektovať ducha smernice 2001/55/ES by sa dočasná ochrana mala zaviesť aj pre štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom na Ukrajine, ktorí boli vysídlení od 24. februára 2022 a nemôžu sa vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok z dôvodu situácie prevládajúcej v danej krajine. Mohli by sem patriť osoby, ktoré v čase udalostí vedúcich k hromadnému prílevu požívajú na Ukrajine postavenie utečenca alebo rovnocennú ochranu, alebo osôb,

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1806 zo 14. novembra 2018 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ú. v. EÚ L 303, 28.11.2018, s. 39).

ktoré boli žiadateľmi o azyl. Okrem toho v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nie sú ukrajinskými štátnymi príslušníkmi a majú dlhodobý pobyt na Ukrajine, by sa podmienka, že sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu nemala uplatňovať, a tieto osoby by teda mali požívať dočasnú ochranu. Takisto je dôležité zachovať celistvosť rodín a zabrániť tomu, aby mali jednotliví členovia tej istej rodiny rozdielne postavenie. Treba preto zaviesť dočasnú ochranu pre rodinných príslušníkov, ak rodiny existovali na Ukrajine už v čase okolností hromadného prílevu, a to bez ohľadu na to, či by sa rodinný príslušník mohol vrátiť do svojej krajiny pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok.

- (12) Do rozsahu pôsobnosti tohto rozhodnutia by však nemali patriť štátni príslušníci tretích krajín, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi Ukrajiny, alebo osoby bez štátnej príslušnosti, ktorí sa môžu vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok a ktorých nemožno považovať za osoby s dlhodobým pobytom na Ukrajine alebo rodinných príslušníkov osoby požívajúcej dočasnú ochranu. Medzi takéto osoby by mohli patriť napríklad štátni príslušníci tretích krajín, ktorí krátkodobo študovali alebo pracovali na Ukrajine v čase udalostí, ktoré viedli k hromadnému prílevu, a ktorí sa môžu bezpečne vrátiť do svojej krajiny pôvodu. Takéto osoby by však mali byť prijaté do Únie z humanitárnych dôvodov bez toho, aby sa od nich vyžadovalo, aby mali platné vízum alebo dostatočné prostriedky na pokrytie nákladov spojených s pobytom, alebo platný cestovný doklad, aby sa zabezpečil bezpečný prechod na účely návratu do ich krajiny alebo regiónu pôvodu.
- (13) V súlade so smernicou 2001/55/ES môžu členské štáty rozšíriť dočasnú ochranu na ďalšie skupiny vysídlených osôb okrem tých, ktoré sú uvedené v tomto rozhodnutí Rady, keď boli tieto osoby vysídlené z rovnakých dôvodov a z rovnakej krajiny alebo regiónu pôvodu. V takom prípade by o tom mali bezodkladne informovať Radu a Komisiu. V tejto súvislosti by sa členské štáty mali nabádať, aby zvažili rozšírenie dočasnej ochrany na osoby, ktoré utiekli z Ukrajiny krátko pred 24. februárom 2022 v čase zvyšovania napätia alebo ktoré sa ocitli na území Únie (napr. na dovolenke alebo z pracovných dôvodov) tesne pred týmto dátumom a v dôsledku ozbrojeného konfliktu sa na Ukrajinu nemôžu vrátiť.
- (14) Dočasná ochrana je v súčasnej situácii najvhodnejším nástrojom. Vzhľadom na mimoriadnu a výnimočnú povahu vojenskej invázie Ruskej federácie na Ukrajinu a rozsah hromadného prílevu by dočasná ochrana mala umožniť vysídleným osobám požívať v celej Únii harmonizované práva, ktoré poskytujú primeranú úroveň ochrany. Zo zavedenia dočasnej ochrany by mali prospech aj členské štáty, keďže práva spojené s dočasnou ochranou obmedzujú potrebu vysídlených osôb okamžite žiadať o medzinárodnú ochranu, a tak aj riziko preťaženia azylových systémov členských štátov, keďže znižujú formality na minimum z dôvodu naliehavosti situácie. Okrem toho ukrajinskí štátni príslušníci majú ako cestujúci oslobodení od vízovej povinnosti po vstupe na jej územie právo voľne sa pohybovať v rámci Únie počas obdobia 90 dní. Môžu si tak zvoliť členský štát, v ktorom chcú využiť práva spojené s dočasnou ochranou a pripojiť sa k svojej rodine a priateľom v rámci významných sietí diaspór, ktoré v súčasnosti existujú v celej Únii. V praxi to uľahčí rozloženie úsilia medzi členskými štátmi, čím sa zníži tlak na vnútroštátne prijímacie systémy. Po udelení povolenia na pobyt v súlade so smernicou 2001/55/ES by osoba požívajúca dočasnú ochranu mala mať možnosť využívať práva vyplývajúce z dočasnej ochrany len v členských štátoch, ktoré udelili povolenie na pobyt, hoci má právo cestovať v rámci Únie 90 dní v rámci 180-dňového obdobia. Nemala by tým byť dotknutá možnosť

členského štátu kedykoľvek rozhodnúť o vydaní povolenie na pobyt osobám požívajúcim dočasnú ochranu podľa tohto vykonávacieho rozhodnutia.

- (15) Toto rozhodnutie by bolo zlučiteľné s vnútroštátnymi systémami dočasnej ochrany, ktoré možno považovať za vykonávanie smernice, a mohlo by uplatňovať spolu s nimi. Ak má členský štát vnútroštátny systém, ktorý je priaznivejší ako smernica, tento členský štát by mal mať možnosť naďalej ho uplatňovať, keďže v súlade so smernicou 2001/55/ES môžu členské štáty prijať alebo ponechať si priaznivejšie podmienky pre osoby, na ktoré sa vzťahuje dočasná ochrana. Ak by však bol vnútroštátny systém menej priaznivý, členský štát by mal zaistiť dodatočné práva stanovené v smernici.
- (16) V smernici 2001/55/ES sa náležite zohľadňujú povinnosti členských štátov, pokiaľ ide o udržiavanie verejného poriadku a zabezpečovanie vnútornej bezpečnosti, keďže smernica umožňuje členským štátom vylúčiť vysídlenú osobu z dočasnej ochrany, ak existujú vážne dôvody domnievať sa, že daná osoba spáchala zločin proti mieru, vojnový zločin alebo zločin proti ľudskosti, tak ako sú definované v medzinárodných nástrojoch vypracovaných s cieľom vydania opatrení vo vzťahu k takýmto trestným činom; spáchala závažný trestný čin nepolitického charakteru mimo prijímajúceho členského štátu pred tým, ako bola prijatá do tohto členského štátu ako osoba požívajúca dočasnú ochranu; alebo ide o osobu, ktorá je vinná z konania v rozpore s cieľmi a zásadami OSN. Smernica takisto umožňuje členským štátom vylúčiť vysídlenú osobu z dočasnej ochrany, ak existujú opodstatnené dôvody na to, aby bola považovaná za osobu ohrozujúcu bezpečnosť hostiteľského členského štátu alebo predstavujúcu nebezpečenstvo pre spoločnosť hostiteľského štátu.
- (17) Pri poskytovaní dočasnej ochrany by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa pri spracúvaní osobných údajov osôb požívajúcich dočasnú ochranu dodržiavali požiadavky stanovené v *acquis* Európskej únie v oblasti ochrany údajov, najmä v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679⁵.
- (18) Toto vykonávacie rozhodnutie by malo Únii umožniť koordinovať a pozorne monitorovať prijímaciu kapacitu v členských štátoch, aby sa v prípade potreby mohli prijať príslušné opatrenia a poskytla sa doplňujúca podpora. V smernici 2001/55/ES sa vyžaduje, aby členské štáty v spolupráci s Komisiou spolupracovali a vymieňali si informácie s cieľom uľahčiť poskytovanie dočasnej ochrany. Malo by sa to dosiahnuť prostredníctvom „platformy solidarity“, v rámci ktorej si členské štáty vymieňajú informácie o svojich prijímacích kapacitách a počte osôb požívajúcich dočasnú ochranu na ich území. Podľa informácií, ktoré nahlásilo niekoľko členských štátov v rámci siete pre pripravenosť a krízové riadenie v oblasti migrácie, predstavujú prijímacie kapacity nad rámec absorpčnej kapacity diaspóry žijúcej v Únii zatiaľ minimálne viac ako 310 000 miest. Na účel tejto výmeny informácií by Komisia mala prevziať úlohu koordinátora. V posledných rokoch sa okrem toho zriadili rôzne ďalšie platformy na účely zaistenia spolupráce medzi členskými štátmi. Pokiaľ ide o administratívnu spoluprácu stanovenú v smernici Rady 2001/55/ES, najvhodnejšou z týchto platforiem by mala byť sieť pre pripravenosť a krízové riadenie v oblasti migrácie [v súlade s odporúčaním Komisie (EÚ) 2020/1366]. Členské štáty by sa tiež mali nabádať, aby prispievali k spoločnému situačnému povedomiu Únie výmenou relevantných informácií prostredníctvom integrovaných dojednaní o politickej reakcii

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 11, 4.5.2016, s. 1).

na krízu (IPCR). V prípade potreby by sa malo konzultovať s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť. V tejto súvislosti by členské štáty mali úzko spolupracovať aj s Vysokým komisárom Organizácie Spojených národov pre utečencov.

- (19) V súlade so smernicou 2001/55/ES by sa dočasná ochrana malo poskytovať na počiatočné obdobie jedného roka. Ak sa dočasná ochrana neskončí podľa podmienok článku 6 ods. 1 písm. b) smernice, malo by sa toto obdobie automaticky predlžovať o šesť mesiacov, najdlhšie o jeden rok. Komisia bude situáciu neustále monitorovať a preskúmať. Kedykoľvek môže Rade navrhnúť, aby ukončila poskytovanie dočasnej ochrany, ak situácia na Ukrajine umožní bezpečný a trvalý návrat osôb, ktorým sa poskytla dočasná ochrana, alebo aby dočasnú ochranu predĺžila, a to najviac o jeden rok.
- (20) Na účely článku 24 smernice Rady 2001/55/ES by sa odkaz na Európsky fond pre utečencov zriadený na základe rozhodnutia 2000/596/ES mal chápať ako odkaz na Fond pre azyl, migráciu a integráciu zriadený nariadením (EÚ) 2021/1147. Všetky snahy členských štátov o splnenie povinností vyplývajúcich z tohto vykonávacieho rozhodnutia budú finančne podporované z fondov Únie. Núdzové mechanizmy a mechanizmy flexibility viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 takisto umožňujú mobilizáciu finančných prostriedkov na riešenie konkrétnych naliehavých potrieb v členských štátoch. Okrem toho bol aktivovaný mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany⁶. Prostredníctvom tohto mechanizmu môžu členské štáty požiadať o prostriedky, ktoré sú kľúčové pre uspokojenie potrieb vysídlených osôb z Ukrajiny, ktoré sa nachádzajú na ich území, a môžu využívať spolufinancovanie pri poskytovaní takejto pomoci.
- (21) Od prijatia smernice 2001/55/ES sa zriadilo viacero agentúr Únie alebo sa posilnili ich mandáty. V tejto súvislosti by Komisia mala na účely neustáleho monitorovania a prehodnocovania danej situácie spolupracovať s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Agentúrou Európskej únie pre azyl a Agentúrou Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol). Okrem toho by Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA) a Europol mali poskytovať operačnú podporu členským štátom, ktoré ich požiadali o pomoc pri zvládaní súčasnej situácie, a to aj na účely uplatňovania tohto vykonávacieho rozhodnutia.
- (22) V tomto vykonávacom rozhodnutí sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznané Chartou základných práv Európskej únie.
- (23) V súlade s článkom 4 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, Írsko listom z 11. apríla 2003 oznámilo želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní smernice 2001/55/ES. Írsko je preto týmto vykonávacím rozhodnutím Rady viazané.
- (24) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto vykonávacieho rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.
- (25) Vzhľadom na naliehavosť situácie by toto vykonávacie rozhodnutie malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*,

⁶ Od 28. februára 2022 Slovenskom.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Predmet úpravy

Stanovuje sa skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb, ktoré museli opustiť Ukrajinu v dôsledku ozbrojeného konfliktu, do Únie.

Článok 2

Osoby, na ktoré sa vzťahuje dočasná ochrana

1. Toto rozhodnutie sa vzťahuje na nasledujúce kategórie osôb, ktoré boli vysídlené od 24. februára 2022 po vojenskej invázii ruských ozbrojených síl, ku ktorej došlo v uvedený deň:
 - a) ukrajinskí štátni príslušníci s pobytom na Ukrajine;
 - b) štátni príslušníci tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti s oprávneným pobytom na Ukrajine, ktorí sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok;

Požiadavka týkajúca sa nemožnosti vrátiť sa do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok sa nevzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti, ktorí majú na Ukrajine dlhodobý oprávnený pobyt.
 - c) rodinní príslušníci osôb uvedených v písmenách a) a b) bez ohľadu na to, či by sa rodinný príslušník mohol vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu za bezpečných a stabilných podmienok.
2. Na účely odseku 1 písm. c) sa za súčasť rodiny považujú tieto osoby, pokiaľ rodina existovala na Ukrajine už v čase okolností súvisiacich s hromadným prílevom:
 - a) manžel/manželka osoby uvedenej v odseku 1 písm. a) alebo b), alebo jeho/jej druh/družka žijúci/žijúca s ním/ňou v stálom vzťahu, ak právny poriadok alebo prax dotknutého členského štátu pristupuje k nezosobášeným párom obdobným spôsobom ako k manželským párom podľa svojho zákona o cudzincoch;
 - b) neploleté slobodné deti osoby uvedenej v odseku 1 písm. a) alebo b), alebo deti jeho/jej manželky/manžela bez rozdielu, či sú manželské, nemanželské alebo adoptované;
 - c) ďalší blízki príbuzní, ktorí žili spoločne ako súčasť rodiny v čase okolností súvisiacich s hromadným prílevom a ktorí boli v tom čase úplne alebo čiastočne závislí od osoby uvedenej v odseku 1 písm. a) alebo b).

Článok 3

Spolupráca a monitorovanie

1. Na účely článku 27 smernice 2001/55/ES členské štáty využívajú sieť pre pripravenosť a krízové riadenie v oblasti migrácie v súlade s odporúčaním (EÚ) 2020/1366. Členské štáty by takisto mali prispievať k spoločnému situačnému povedomiu Únie výmenou relevantných informácií prostredníctvom integrovaných dojednaní o politickej reakcii na krízu.

2. Komisia koordinuje spoluprácu a výmenu informácií medzi členskými štátmi, a to najmä v súvislosti s monitorovaním prijímacích kapacít v každom členskom štáte a identifikáciou potreby doplňujúcej podpory.

Na tento účel Komisia v spolupráci s členskými štátmi, Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Agentúrou Európskej únie pre azyl a Agentúrou Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) situáciu neustále monitoruje a prehodnocuje, pričom využíva sieť pre pripravenosť a krízové riadenie v oblasti migrácie uvedené v odseku 1.

Okrem toho Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA) a Europol poskytujú operačnú podporu členským štátom, ktoré ich požiadali o pomoc pri zvládaní súčasnej situácie, a to aj na účely uplatňovania tohto vykonávacieho rozhodnutia.

Článok 4

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*